

't Is gewoon thuis'

Henny Peperkamp woont aan het Fnidsen. Als ze weg is geweest, al is het maar voor even, en terugkeert in de Alkmaarse binnenstad, voelt ze zich blij en tevreden: 'Dit is gewoon thuis.'

'Ik ben achter de winkel geboren,' vertelt Henny. Ze was in 1953 het zesde kind in een rij van zeven. Haar ouders, Piet Peperkamp en Rie Abbes, hadden een melkzaak aan de Zijdam, nummer 11. Piet had eigenlijk bakker willen worden, maar zijn vader had vanuit de Wognumsebuurt een melkwijk en zei: 'Venten is venten.' Samen met Rie nam Piet in 1943 de melkslijterij over. Zij vestigden hun zaak aan de Zijdam en gingen daar ook wonen.

'Zodra ik een fles kon vasthouden moest ik mijn vader helpen, vooral met het venten in de wijk. Leuk vond ik dat. Als ik een jongen was geweest, had ik de wijk later wel willen overnemen.' De wijk herinnert Henny zich goed. De winkelstraten, het Fnidsen, de Annastraat, het Luttk Oudorp, een paar adressen op de Bierkade. 'Als meisje van tien had ik een fiets met twee fietstassen. Dan ging ik met mijn vader mee en werd af en toe teruggestuurd om melk bij te halen. In elke tas konden twaalf literflessen.'

'Mijn moeder kon niet zwemmen, maar ze heeft aan het water zeven kinderen grootgebracht. We speelden veel op de gracht. Tennissen over het water en zo. Er viel wel eens iemand in. Dat was niet erg, het is daar ondiep. Ik heb zelf eens een buurmeisje uit het water gevist.'

Henny en haar broer Jos. Jos werd een bekend kunstenaar en edelsmid. Mensen kwamen graag naar zijn zaak aan de Mient en zijn atelier in Bergen. Jos overleed in 2018.

Zijdam 11

'Wij woonden achter de winkel en in het achterhuis dat nu weg is. Mijn ouders sliepen beneden, in een opklapbed. In het achterhuis kwam je langs een trap op een overloopje naar onze slaapkamers. Achter het huis was plek voor onze melkboet en een schuurtje. Via een steeg kwam je op de Achterdam.'

'Zeven jaar na mij kwam er nog een zusje. Dat mijn moeder zwanger was, wist ik niet. Zo was dat toen. Wat ik me wel herinner is dat ik de rode hond had. Ik zie mijn moeder nog naar me zwaaien op het overloopje. Mijn oudste zus moest voor me zorgen, omdat mijn moeder vanwege haar zwangerschap niet in mijn buurt mocht komen.'

De melkboer aan de deur

In de 19^e eeuw was het gebruikelijk dat boeren hun melk naar de stad brachten en daar op de markt verkochten. Gaandeweg werd het verkopen van melk en andere zuivelproducten een apart beroep. De 'melkslijters' of 'melkboeren' waren vaak zelf van boerenafkomst. Zij hadden in de stad soms een winkel, maar haalden hun omzet vooral uit het rondbrengen van de melk. Vanaf de jaren dertig en veertig van de vorige eeuw betrokken de melkboeren hun melk niet meer rechtstreeks van de boer. De overheid ging meer regels stellen om gezonde melk te kunnen waarborgen. Voortaan ging de melk van de koeboer naar de fabriek en vandaaruit naar de melkboer. Alkmaar telde in 1948 46 melkslijters (op bijna 40.000 inwoners). Dikwijls stond van een echtpaar de vrouw in de winkel en ging de man elke dag de wijk in om melk rond te brengen. Door de opkomst van de supermarkt kregen melkboeren het moeilijk. De laatste melkboer van Alkmaar stopte in 2012 met het rondbrengen van melk.

Zes dagen per week trok de melkboer zijn wijk in. Deze foto van Piet Peperkamp is gemaakt op 8 oktober, de dag van Alkmaars Ontzet.

Als de melk tijdens het rondbrengen onverwacht op was, ging Henny met haar vader ook wel naar de Melco. Deze melkfabriek uit Heiloo had een distributiepunt op een terrein tussen de Laat en de Oudegracht, in het gebouw waar eerder de Crema-melkfabriek had gezeten. Deze had midden jaren vijftig moeten sluiten. De gemeente kocht de grond met het oog op de saneringsplannen in de Oostelijke binnenstad, maar verhuurde het gebouw aan de Melco. Tot begin jaren zeventig betrok Piet Peperkamp daar zijn melk. Toen sloot de Melco. Het gebouw werd gesloopt en op die plek is nu het Melcoplein, een parkeerterrein dat bereikbaar is vanuit het Groot Nieuwland.

Na allerlei omzwervingen woont Henny sinds 1993 op het Fnidsen. Op haar achterplaatsje herinnert een oud melkkrat aan de zaak van haar ouders.

Bronnen: interview Ankie Smit en Friedel Nijman; beeldmateriaal Regionaal Archief Alkmaar en privé-archief Henny Peperkamp